

Krzysztof Filipowicz, Jarosław Sobkowiak

Od redakcji

Studia Theologica Varsaviensia 51/2, 11-15

2013

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

OD REDAKCJI

Z prawdziwą przyjemnością oddajemy w ręce naszych Czytelników najnowszy numer *Studia Theologica Varsaviensia* 51(2013) nr 2. Zwrot o „prawdziwej przyjemności” nie jest grzecznościową czy konwencjonalną tylko formułą. Bieżący numer poświęciliśmy problematyce duchowości i jesteśmy przeświadczeni, że tematyka ta cieszy się dużym zainteresowaniem nie tylko profesjonalnych teologów ale także – a może zwłaszcza – wszystkich tych, którzy szczerym sercem poszukują Boga. Można się zatem spodziewać, że grono wiernych nam dotychczasowych Czytelników poszerzy się o tych, dla których teologia jest wiedzą bardziej życiodajną niż naukową tylko. Nie zamierzamy spoczywać na jubileuszowych laurach – wszak poprzedni numer poświęciliśmy pięćdziesięcioleciu istnienia *Studia Theologica Varsaviensia* – ale żywimy cichą, aczkolwiek ambitną nadzieję, że poprzez nasze publikacje przyczyniamy się do wypełniania wielkiego misyjnego nakazu Chrystusa o nauczaniu narodów i realizujemy wolę największego z rodu Polaków – św. Jana Pawła II, wzywającego do nowej ewangelizacji, o której szerzej pisaliśmy tak niedawno, w numerze 50(2012) nr 1.

Duchowość jest doprawdy frapującym zagadnieniem, starym niczym historia ludzkości i wiecznie nowym, niczym jej ciągle pojawiające się poszukiwania, niepokoje i nadzieje. Truizmem jest twierdzić, że żyjemy w świecie coraz bardziej atomizowanym i technicyzowanym, w którym człowiek czuje się coraz bardziej zagubiony a może i zagro-

żony. Wydaje się, że wspaniały rozwój technologiczny, który dokonuje się na naszych oczach, pozostaje w rażącej dysproporcji z postępem humanistycznym ludzkości. Niemniej, duch ludzki potrzebuje właściwego sobie pokarmu, a szukając go niejako drogą eksperymentalną, nie zawsze znajduje ten, który karmiłby jego zapotrzebowanie na transcendencję. Jesteśmy głęboko przekonani, że te najszlachetniejsze duchowe poszukiwania ludzkości, niezależnie od intencji, punktów wyjścia a nawet sposobów realizacji, są dążeniem do prawdy, dobra i piękna, które filozofia słusznie nazwała Absolutem, a które w chrześcijańskiej wierze noszą oblicze Jezusa Chrystusa.

Tak zatem, w tematykę duchowości wprowadza nas górnolotny, zdawałoby się, artykuł ks. Stanisława Urbańskiego; górnolotny, gdyż dotyka wyżyn chrześcijańskiej mistyki, naznaczonej imionami świętych Teresy od Jezusa, Jana od Krzyża czy naszej rodaczki s. Faustyny. Czytając ich dzieła, można doznać zachwytu, będącego nikłym odbłaskiem ich doświadczeń, ale także czegoś na kształt zawodu, gdyż mogłoby się wydawać, że stany kontemplacji zostały zarezerwowane na skutek niezrozumiałych wyroków boskich jedynie dla wybrańców. Nic bardziej mylnego! Ks. Stanisław Urbański, stara się przekonać Czytelnika, że mistyka może, a nawet powinna, stać się chlebem powszednim chrześcijanina. Kolejny artykuł, ks. Czesława Parzyszka, jest swoistą reminiscencją; wszak nie byłoby wielkiego dzieła chrześcijańskiej duchowości bez uprzedniej, będącej u podstaw, pracy ewangelizacyjnej. Czyż może być większa radość, kiedy po zasadniczych, ewangelizujących krokach Kościoła, spotyka się coraz dojrzsze owoce duchowości? Dalecy jesteśmy jednak od neofickiej naiwności! W duchowości, która została poddana wymogom naukowej teologii, potrzebny jest autorytet i to autorytet najwyższy – samego Kościoła. Wiele dobrych chęci – historia jest tutaj wyjątkowo surową nauczycielką – zostało zniweczonych, czy nawet przybrało niepokojące oblicze herezji bądź sekty, kiedy nie zostało poddanych osądowi kościelnemu. Czasy współczesne Kościoła, naznaczone wymogiem ekumenizmu, o którym pisaliśmy w *Studia Theologica Varsaviensia* 50(2012) nr 2, domagają się bacznej uwagi, aby nie popaść w zacierający granice tożsamości i prawdy synkretyzm.

Więcej na ten temat Czytelnicy przeczytają w artykule ks. Marka Tatara. Kolejny zaś artykuł, ks. Ludwika Nowakowskiego, zwraca naszą uwagę na najgłębsze i ożywcze wody mistyki chrześcijańskiej: *Kształtowanie podobieństwa do Boga w duchowym zjednoczeniu z Trójcą Świętą*. Nie zdradzając treści artykułu, chcemy nadmienić tylko, że każda z Osób Trójcy Świętej wyrze swoje boskie piętno w tym, kto pragnie zjednoczyć się z Nią, źródłem wszelkiego życia duchowego.

Kolejny artykuł, ks. Włodzimierza Gałązki, może stanowić nie lada wyzwanie, gdyż traktuje o filozoficznych aspektach mistyki. Filozofia, będąc miłośniczką mądrości, zazwyczaj pozostaje w służbie rozumu nieoświeconego wiara. Jednak jest i taka filozofia, która pojawiwszy się na arenie ludzkiej myśli, nigdy nie przestała istnieć i jako jedyna otrzymała zaszczytny tytuł *philosophia perennis*, a jej najcenniejszym osiągnięciem jest tak droga Kościołowi myśl św. Tomasza z Akwinu. W jej wieloletniej służbie pozostawał związany z naukowym środowiskiem ATK prof. Mieczysław Gogacz, którego prace na temat modlitwy, mistyki i kontemplacji potwierdzają, że śmiała a jednocześnie pokorna tomistyczna myśl jest tą, która respektuje z jednej strony przyrodzony porządek rozumu a z drugiej nie lęka się transcendentnej tajemnicy Boga niepoznawalnego.

Utyskując nad duchową biedą naszych czasów, zapominamy niejednokrotnie, że także współczesność jest w stanie podawać twórcze rozwiązania. Jednym z przykładów jest wizja nowego ojcostwa duchowego w Kościele, przybliżona przez o. Andrzeja Barana, i która jako taka wpisuje się w szeroko zakrojoną dyskusję o kryzysie współczesnego mężczyzny i ojca. W ten nurt wpisują się kolejne artykuły ks. Ryszarda Selejda na temat ludzkiej i intelektualnej formacji przyszłych kapłanów oraz o. Bogusława Kozła, przybliżającego nam duchowość specyficznie kapłańską w nauczaniu Benedykta XVI. Temat ten, traktujący o ojcostwie duchowym, wydaje się obecnie niestety niedoceniany ale od dzisiejszej formacji kapłanów w dużej mierze zależy los chrześcijańskiej duchowości!

Zapewne wszyscy zgodzimy się ze starożytną maksymą, w myśl której *verba docent, sed exempla trahunt*. Prezentujemy zatem dwa przy-

kłady, których życie poświadcza, że nauka może iść w parze z życiem. W przypadku błogosławionych: Honorata Koźmińskiego i Jakuba Alberionego nie mamy co do tego najmniejszych wątpliwości; ich autentyczność i aktualność poświadczył autorytet o wiele większy od naszego. Tym bardziej zachęcamy do lektury artykułów br. Grzegorza Matlaka CFD i o. Ryszarda M. Tomaszewskiego SSP, przybliżających wybrane aspekty duchowości wyżej wymienionych błogosławionych.

Kolejny dział *Studia Theologica Varsaviensia* zatytułowany „Varia”, wbrew znaczeniu tego słowa, pozostaje w organicznym związku z głównym nurtem tematycznym niniejszego numeru. Ks. Tomasz Nawracała przybliżył nam wielką i nieskazitelną postać Abrahama – ojca religii monoteistycznych w wyrafinowanym aspekcie możliwości poznania drugiej Osoby boskiej w Starym Testamencie. Znajdziemy w jego artykule zarówno splot tematyki biblijnej, jak i teologii dogmatycznej. Natomiast Pan Łukasz Leonkiewicz przypomni nam wielkie dziedzictwo duchowości Kościoła Wschodniego, co wydaje się wychodzić naprzeciw zainteresowaniom współczesnego człowieka, poszukującego różnych dróg wyrażenia swej duchowej wrażliwości. Pani Karolina Ćwik sugeruje Czytelnikowi twórczy powrót do czasów wielkich zmagania wiary i rozumu, coraz bardziej kostniejącej scholastyki z tanią pobożnością skupiającą się na przeżyciach i emocjach. To właśnie owa droga mistyki jest twórczym rozwiązaniem zaproponowanym przez Jakuba z Paradyża. Następnie zachęcamy naszych Czytelników, aby zapoznali się z myślą wielce uczonej św. Hildegardy z Bingen, która została ogłoszona przez Benedykta XVI doktorem Kościoła. Pan Bartosz Wieczorek podjął się ambitnego tematu ukazania człowieka jako *opus Dei* i jego, jakże pozwalającego żyć radosną nadzieją, powrotu do Boga, nakreśloną w pismach świętej mistyczki niemieckiej, zwanej niekiedy emfaticznie prekursorką samego Leonarda da Vinci. Myśl św. Hildegardy z Bingen od jakiegoś czasu cieszy się wielkim zainteresowaniem. Spodziewamy się zatem podobnej reakcji u Czytelników *Studia Theologica Varsaviensia*. Jako ostatni z proponowanych tekstów polecamy Państwu artykuł ks. Marka Kluzy – *Kultura w służbie moralnego rozwoju człowieka*. Można chyba bez żadnej przesady powiedzieć, że kultura jest

najbardziej wysublimowanym wytworem ducha ludzkiego i jako taka powinna mieć swoje szczytne cele i odpowiedzialne zadania. Te zaś, jak profetycznie nakreślił bł. Jan Paweł II, przypominając i napominając, że wiara, jeśli nie przekłada na kulturę, martwa jest!

Kolejnym działem bieżącego numeru są recenzje. Czytając pierwszą z nich, autorstwa o. Adama Wojtczaka OMI, na temat jednej z pozycji Karla-Heinza Menkego, wybitnego niemieckiego teologa, mamy nadzieję, że Czytelnicy podzielią wrażenie Redakcji, dlaczego dotąd dzieło to nie zostało przetłumaczone na język polski, co pozwoliłoby twórczo wzbogacić rodzime dociekania intelektualne. Natomiast dwie pozostałe – dodajmy, że entuzjastyczne w swoim wyrazie – recenzje, wyszły spod piór: ks. Jana Decyka i ks. Krzysztofa Filipowicza – pracowników Katedry Historii Liturgii naszego Wydziału. Liturgika jest dziedziną teologiczną bodajże najbliższą chrześcijaninowi i mamy nadzieję, że uznanie Autorów wobec recenzowanych książek udzieli się i Czytelnikom. Pierwsza pozycja zachęca do lektury pod wielce obiecującym tytułem: *Chwalcie Boga w waszym ciele*; druga zaś jest *Przewodnikiem po Mszy świętej* i Recenzent dowidzi, że tak jest dosłownie, a nie w przenośni.

Jak zwykle na koniec przywołujemy aktualne osiągnięcia pracowników naszego Wydziału, zamieszczając *Kronikę*, przygotowaną tradycyjnie przez Małgorzatę Madej i Wojciecha Kluja OMI.

ks. Krzysztof Filipowicz, Jarosław Sobkowiak MIC